

Nr 212.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m.; given Stockholms slott den 4 april 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Torsten Nilsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen begäres fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln och av vissa investeringsanslag under kapitalbudgeten. I anslutning därtill framlägges resultatet av en inom fortifikationsförvaltningen verkställd översyn rörande odisponerade belopp under ifrågavarande investeringsanslag.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 april 1952.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, fråga om fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m. och anför därvid följande.

[1.] **Driftbudgeten.**

Enligt skrivelse 1928: 20 har riksdagen beslutat, att äldre reservationsanslag i intet fall får stå till förfogande längre än till och med tredje budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört.

Enligt skrivelse 1950: 285 har riksdagen medgivit, bland annat, att förefintliga medel på följande för budgetåret 1946/47 redovisade reservationsanslag, nämligen C 25. Armén: Anskaffning av intendenturmateriel, C 36. Armén: Engångsanskaffning av ammunition, C 41. Armén: Anskaffning av tygmateriel, C 83. Marinen: Fartygsbyggnader för flottan, C 85. Marinen: Fartygsbyggnader för kustartilleriet, C 91. Marinen: Förstärkning av kustartilleriförsvaret, C 116. Flygvapnet: Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m., C 125. Flygvapnet: Engångsanskaffning av mobiliseringsammunition och C 127. Flygvapnet: Engångsanskaffning av motorfordon och motorbåtar, må disponeras för med anslagen avsedda ändamål även efter utgången av budgetåret 1949/50, tills vidare så länge fortlöpande anslag för samma ändamål finns uppförda i riksstaten.

I skrivelse den 5 februari 1952 har *försvarets civilförvaltning* efter samråd med vederbörande centrala försvarsförvaltningar — för egen räkning och för försvarets sjukvårdsstyrelse, krigsmaterielverket samt fortifikationsförvaltningen — gjort framställning om fortsatt disposition under budgetåret 1952/53 av vissa för budgetåren 1943/44, 1944/45, 1945/46 och 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag, vilka samtliga enligt medgivande disponerats under innevarande budgetår.

Beträffande dessa anslag får jag anföra följande.

1943/44.

C 48 c. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m. Av anslaget beräknas den 30 juni 1952 återstå omkring 280 000 kronor. Dessa medel erfordras jämväl under nästa budgetår.

1944/45.

B 8 a. Krigsmaterielverket: Anordnande av vissa fjärrskriftsförbindelser. Beräknad behållning på anslaget, 40 000 kronor, är bunden genom dispositionsbeslut och erfordras jämväl under nästa budgetår för likvideringar.

B 8 b. Krigsmaterielverket: Täckning av vissa engångsutgifter avseende krigsmaterielverkets verksamhetsområde m. m. Medel under detta anslag disponeras enligt Kungl. Maj:ts särskilda medgivanden senast den 6 oktober 1950.

På anslaget beräknas vid utgången av innevarande budgetår återstå behållningar om sammanlagt omkring 1 200 000 kronor, i stort sett helt bundna genom vidtagna dispositionsåtgärder.

C 5 a. Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt. Beräknad behållning på anslaget, 17 000 kronor, är bunden genom dispositionsbeslut och erfordras jämväl under nästa budgetår.

C 45 a. Armén: Vissa befästningsanläggningar. På anslaget beräknas vid utgången av innevarande budgetår återstå behållningar om sammanlagt omkring 2 500 000 kronor, i stort sett helt bundna genom vidtagna dispositionsåtgärder.

1945/46.

E 12 c. Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar. Av anslaget beräknas 65 000 kronor återstå vid utgången av innevarande budgetår. Dessa medel avses skola komma till användning vid det fortsatta rationaliseringsarbetet inom försvaret.

1947/48.

C 17. Armén: Anskaffning av inventarier för vissa sjukhus. Av anslaget beräknas 45 000 kronor återstå den 30 juni 1952. Avsedd anskaffning kommer att äga rum när byggnadstillstånd för ifrågavarande sjukhus beviljats.

D 9. Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad. Beräknad behållning på anslaget, 190 000 kronor, erfordras jämväl under nästa budgetår. Arbetsstillstånd för nybyggnaden har ännu ej beviljats.

Departementschefen.

Såsom inledningsvis nämnts äger Kungl. Maj:t disponera över vissa för budgetåret 1946/47 uppförda anslag tills vidare så länge fortlöpande anslag för samma ändamål finns uppförda på riksstaten. På ett av ifrågavarande anslag, C 127. Flygvapnet: Engångsanskaffning av motorfordon och motorbåtar, återstår emellertid efter utgången av budgetåret 1950/51 ingen ytterligare behållning. Anslaget är därmed slutreglerat.

Med riksdagens medgivande har vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln sammanförts i syfte att förenkla anslagsredovisningen. En väsentlig reducering av det antal anslag som redovisats i tidigare års motsvarande propositioner har kunnat ske genom dessa överföringar. De återstående åtta reservationsanslag som i det föregående angivits bör samtliga kunna disponeras under budgetåret 1952/53.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva fortsatt disposition jämväl under budgetåret 1952/53 för de med anslagen avsedda ändamålen av förefintliga medel å följande reservationsanslag, nämligen 1943/44 C 48 c. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m., 1944/45 B 8 a. Krigsmaterielverket: Anordnande av vissa fjärrskriftsförbindelser, B 8 b. Krigsmaterielverket: Täckning av vissa engångsutgifter avseende krigsmaterielverkets verksamhetsområde m. m., C 5 a. Försvarsstaben: Teknisk utrustning m. m. för försvarsstabens fotoanstalt och C 45 a. Armén: Vissa befästningsanläggningar, 1945/46 E 12 c. Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar samt 1947/48 C 17. Armén: Anskaffning av inventarier för vissa sjukhus och D 9. Krigsarkivet: Inredning m. m. i krigsarkivets nybyggnad.

[2.] Kapitalbudgeten.

Över investeringsanslag på kapitalbudgeten äger, enligt medgivande av 1944 års riksdag (skrivelse nr 45), Kungl. Maj:t förfoga, därest de med anslagen avsedda arbetena påbörjats före utgången av tredje budgetåret efter det för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda.

I skrivelse den 28 februari 1952 har *försvarets civilförvaltning*, efter samråd med fortifikationsförvaltningen, gjort framställning om fortsatt disposition under budgetåret 1952/53 av följande för budgetåren 1944/45, 1945/46, 1946/47 och 1947/48 under försvarets fastighetsfond anvisade investeringsanslag, nämligen 1944/45 IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagrings-

anläggningar (under flygförvaltningens delfond), 1945/46 IV A 8. Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente (under arméns delfond), 1946/47 IV A 4. Nybyggnad för vissa militära institutioner i Stockholm och IV A 7. Signalverkstad vid Signalregementet och arméns signalskola (under arméns delfond) samt 1947/48 IV A 4. Nytt garnisonssjukhus för Stockholms garnison, IV A 10. Modernisering av värmeanläggningar, IV A 11. Rationalisering av tygverkstäder, IV A 13. Anordnande av skjutbanor m. m. och IV A 16. Flyttning av väg m. m. inom Utö skjutfält (under arméns delfond) ävensom IV A 19. Rationalisering av värmeförsörjningen å Skeppsholmen (under marinens delfond).

Med skrivelse den 11 mars 1952 har sedermera *fortifikationsförvaltningen* redovisat resultatet av en inom ämbetsverket verkställd översyn av äldre byggnadsprogram och för dessa anvisade anslagsmedel.

Förvaltningen erinrar inledningsvis om att enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1950/51 de kassamässiga behållningarna, reservationer, per den 30 juni 1951 under försvarets fastighetsfonds delfonder — beloppen här avrundade — utgjorde tillhoppa 130 630 000 kronor. I detta belopp ingår jämväl en reservation under anslaget till Vissa flygfältsarbeten m. m. med 5 630 000 kronor, vilken reservation disponeras av flygförvaltningen. Vidare var 39 625 000 kronor hänförliga till anslag uppförda å riksstaten eller tilläggsstaten för budgetåret 1950/51. Återstoden eller 85 375 000 kronor utgjorde reservationerna under de s. k. äldre anslag, vilka disponeras av fortifikationsförvaltningen. Dessa reservationer fördelade sig med 71 450 000 kronor på arméns delfond, 7 640 000 kronor på marinens delfond samt 4 925 000 kronor på flygvapnets delfond, varjämte 1 360 000 kronor hänförde sig till det för budgetåret 1945/46 anvisade anslaget IV B 1. Anordnande av bostäder. Till behållningen å äldre anslag bör dock enligt fortifikationsförvaltningen läggas de anslag för prisstegringar å anslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m., som beviljats till och med budgetåret 1951/52 och belöper sig till sammanlagt i runt tal 7 600 000 kronor.

En sammanställning av reservationerna å de äldre anslagen torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll. Av denna framgår jämväl, vilka belopp som enligt fortifikationsförvaltningens utredning beräknas icke skola utnyttjas före den 1 januari 1954.

Fortifikationsförvaltningen erinrar om hurusom under senare år de nya medelsanvisningarna under försvarets fonder — bortsett från anslagen till markförvärv — anpassats till de byggnadstillståndskvoter, som för närmast aktuella kalenderår beräknats stå till förfogande för försvarets del. Att nya anslag därvid kommit att anvisas till betydande belopp, ehuru avsevärda reservationer å äldre anslag förefunnits, sammanhänger med att de nya behov, för vilka de nya anslagen avsetts, bedömts vara mera angelägna att

tillgodose än många av dem, för vilka de äldre anslagen avsetts. Då tillgängliga byggnadstillståndskvoter icke medgivit igångsättande av företag hörande till såväl de nya som de äldre anslagen, har reservationer å dessa senare uppkommit. Mot bakgrunden av vad nu sagts ter det sig enligt ämbetsverkets mening naturligt, att den nu ifrågavarande översynen begränsats till att avse reservationerna på de s. k. äldre anslagen.

Fortifikationsförvaltningen framhåller, att målsättningen för översynen varit att få klarlagt hur stor del av reservationerna på berörda äldre anslag som beräknas bli erforderlig för dels avslutande av nu pågående (inklusive färdigställda men ej slutlikviderade) byggnadsföretag, dels ock genomförande av sådana till de äldre anslagen hänförliga företag, som bedömes kunna igångsättas före utgången av år 1953 inom ramen av tillgängliga byggnadskvoter. Ämbetsverket har vid denna bedömning utgått från att den för försvaret beräknade årskvoten för år 1953 kommer att med ett par miljoner kronor överstiga den för år 1952 tilldelade. Vidare har ämbetsverket räknat med att vissa företag, vilka icke erfordrar byggnadstillstånd, skall kunna igångsättas före den 1 januari 1954. Därjämte har förutsatts att särskild kvot tilldelas för uppförandet av vissa friliggande förrådsbyggnader såväl under 1952 som under 1953.

Reservationerna beräknas av fortifikationsförvaltningen i första hand komma att utnyttjas för täckandet av merkostnader till följd av inträffade prisstegringar m. m. på redan avslutade byggnadsföretag samt dessutom för täckandet av återstående kostnader enligt nuvarande prisläge för fullföljandet av nu pågående byggnadsföretag. I andra hand har ämbetsverket beräknat, att reservationerna skall utnyttjas för de arbeten, som för närvarande har största aktualitet, d. v. s. beräknas bli igångsatta före utgången av år 1953, varvid dessa företag har uppräknats till nuvarande prisläge. I några fall återstår viss behållning härutöver å anslagen; i andra fall erfordras ytterligare medel för genomförandet av de avsedda åtgärderna.

Beträffande reservationer som kan uppkomma å de i fortsättningen angivna markanslagen, sedan de med anslagen avsedda markförvärven genomförts, förutsätter fortifikationsförvaltningen, att desamma — i överensstämmelse med vad riksdagen i skrivelse 1951:204 medgivit — må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för att täcka eventuellt uppkommande underskott å andra medelsanvisningar för markförvärv och för att genomföra smärre kompletteringar av försvarets markbestånd.

Fortifikationsförvaltningen har därefter lämnat en ingående redogörelse för de per den 1 juli 1951 förefintliga reservationerna under de äldre anslagen, d. v. s. anslag som anvisats för budgetåren 1940/41—1949/50. Beträffande detaljerna i redogörelsen torde få hänvisas till de handlingar, som i vanlig ordning kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott. Här må blott anföras följande.

Av reservationerna under arméns delfond belöper i runt tal 39 355 000 kronor å anslaget till Vissa byggnadsarbeten m. m. jämte till detta anslag hänförliga anslag för täckande av prisstegringar. Av dessa reservationer beräknas omkring 16 935 000 kronor erforderliga för att fullfölja pågående arbeten och för att täcka de merkostnader som uppstått å numera färdigställda arbeten på grund av prisstegringar m. m. Återstoden, 22 420 000 kronor, avses för att bestrida kostnaderna för av riksdagen beslutade byggnadsföretag, som beräknas kunna inom ramen för byggnadstillståndskvoterna igångsättas under åren 1952 och 1953. Sistnämnda belopp fördelar sig på följande ändamål.

	Kronor
Byggnadsföretag för vilka Kungl. Maj:t redan anvisat medel men vilka ännu ej hunnit igångsättas	3 400 000
Marketenteri vid P 2	1 000 000
Kanslibyggnad vid A 3	700 000
Flyttning och iståndsättning av 5 förlägningsbaracker vid Lv 5	250 000
Tygverkstad vid Ing 3	1 400 000
Tygverkstäder på Gotland	2 200 000
Skolskjutningsbana vid Lv 4	300 000
Provskjutningscentral i Stockholm, skjutplatsanläggningar	400 000
Matinrättning vid I 16	650 000
Matinrättning vid T 3	1 347 000
Ekonomibyggnad m. m. vid HS	250 000
Diverse smärre byggnadsarbeten	503 000
Förråd i berg	1 220 000
Andra förråd	5 000 000
Tygverkstad i berg	2 800 000
Andra verkstäder	1 000 000
<u>Summa kronor</u>	<u>22 420 000</u>

De byggnadsarbeten m. m., vilka därutöver ursprungligen avsetts komma till utförande med anlitande av nu ifrågavarande anslag men som icke kan genomföras utan att ytterligare medel anvisas, beräknas enligt nuprisläget draga en kostnad av cirka 42 000 000 kronor, motsvarande cirka 21 000 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941.

För slutförande av det av riksdagen i princip beslutade byggnadsprogrammet inom 5-årsplanens ram skulle således erfordras ytterligare medelsanvisning om cirka 42 miljoner kronor. Ifrågavarande byggnadsprogram beräknas emellertid icke kunna inrymmas i byggnadskvoterna för åren 1952 och 1953. Med hänsyn härtill anser fortifikationsförvaltningen att fråga om anvisande av medel för de olika ändamålen bör i vanlig ordning framdeles anmälas i samband med ämbetsverkets årliga medelsäskanden.

Av reservationerna å de äldre anslagen under arméns delfond återstår — sedan reservationen under anslaget Vissa byggnadsarbeten m. m. avdragits — 37 560 000 kronor. Dessa reservationer fördelar sig på 40 olika anslag med en behållning varierande mellan 4 000 och 8 500 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen beräknar, att av ifrågavarande reservationer inemot 17 700 000 kronor erfordras före utgången av år 1953, dock att i vissa fall ytterligare medel erfordras för täckande av merkostnader på grund av prisstegringar intill nuprisläget med cirka 3 300 000 kronor. Återstoden av reservationerna, eller i runt tal 17 000 000 kronor, beräknas icke kunna utnyttjas före utgången av år 1953. Denna behållning fördelar sig på följande anslag, nämligen 1941/42 IV A 11. Nybyggnader för luftvärnsartilleriets beredskapsdivisioner i Sundsvall och Malmö m. m., 1944/45 IV A 2. Ordnande av arméns intendenturförråds och första intendenturkompaniets förläggning å Järnafältet, 1945/46 IV A 11. Avveckling av beredskapen, 1946/47 IV A 4. Nybyggnad för vissa militära institutioner i Stockholm och IV A 7. Signalverkstad vid Signalregementet och arméns signalskola, 1947/48 IV A 5. Ordnande av Svea livgardes förläggning å Järnafältet, IV A 9. Iståndsättning av matinrättningar och IV A 11. Rationalisering av tygverkstäder samt 1948/49 IV A 3 c. Ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järnafältet.

Fortifikationsförvaltningen har föreslagit, att behållningarna på anslagen 1941/42 IV 5 b. Garagebyggnader för stridsvagnar och IV 5 d. Garagebyggnader m. m. skall överföras till det av 1952 års riksdag anvisade investeringsanslaget Förråd för armén och att behållningarna skall få utnyttjas för de med detta senare anslag avsedda ändamålen. Till stöd för förslaget har ämbetsverket erinrat om det stora behov av nya förråd och garage som föreligger inom armén och som närmare berörts i ämbetsverkets medels-
 askanden för budgetåret 1952/53.

Beträffande marinens delfond har fortifikationsförvaltningen framhållit, att av den sammanlagda reservationen, jämte vissa prisstegringsanslag m. m. omkring 8 600 000 kronor, i runt tal 5 290 000 kronor belöper på anslaget till Vissa byggnadsarbeten m. m. jämte till detta anslag hänförliga anslag för täckande av prisstegringar m. m. Av dessa reservationer beräknas omkring 1 990 000 kronor erforderliga för att fullfölja pågående arbeten och för att täcka uppkomna merkostnader på avslutade arbeten. Återstoden, 3 300 000 kronor, avses för att genomföra sådana av riksdagen beslutade arbeten som beräknas kunna påbörjas före utgången av år 1953. Sistnämnda belopp fördelar sig på följande ändamål.

	Kronor
Förråd för radarmateriel	37 300
Garagebyggnader m. m.	15 000

	Kronor
Avloppsledningar å Skeppsholmen	65 000
Ombyggnad av kasern I vid ÖVS	105 000
Ombyggnad av fundamentshuset vid ÖVS	19 000
Korthållsskjutbana vid KA 4	62 500
Vissa fortifikatoriska arbeten	1 353 500
Prisstegringstillägg	1 642 700
	Summa 3 300 000

Inom marinens delfond återstår därefter å de äldre anslagen reservationer om sammanlagt i runt tal 3 310 000 kronor. Av dessa anslag har fortsatt dispositionsrätt icke ansetts erforderlig för anslagen 1943/44 IV A 16 a. Modernisering av Stockholms örlogsvarv och IV A 16 b. Vissa byggnads- och anläggningsarbeten invid Karlskrona. Vidare ha reservationerna på anslagen 1940/41 IV A 28 e. Ombyggnadsarbeten m. m. vid Stockholms örlogstation, 1946/47 IV A 14. Depåförläggning för sjökarteverket på Beckholmen och 1947/48 IV A 19. Rationalisering av värmeförsörjningen på Skeppsholmen beräknats icke kunna utnyttjas före utgången av år 1953. Reservationerna på övriga äldre anslag har däremot ansetts erforderliga före utgången av år 1953, varvid i visst fall enligt fortifikationsförvaltningen erfordras tilläggsanslag för täckande av merkostnader på grund av prisstegringar intill prisläget den 1 oktober 1951 med cirka 50 000 kronor.

Vad därefter angår flygvapnets delfond har fortifikationsförvaltningen framhållit, att av den sammanlagda reservationen, jämte vissa prisstegringsanslag tillhopa omkring 6 685 000 kronor, i runt tal 6 176 000 kronor belöper på anslaget till Vissa byggnadsarbeten m. m. jämte till detta anslag hänförliga anslag för täckande av prisstegringar. Av dessa reservationer beräknas omkring 2 716 000 kronor erforderliga för att fullfölja pågående arbeten och för att täcka de merkostnader som uppstått å numera färdigställda arbeten på grund av inträffade prisstegringar m. m. Återstoden, 3 460 000 kronor, avses för att genomföra sådana av riksdagen beslutade arbeten, som beräknas kunna påbörjas före utgången av år 1953. Sistnämnda belopp fördelar sig på följande ändamål.

	Kronor
Ombyggnad av kanslihus m. m. vid F 2	100 000
Utvidgning av vattentäkt vid F 3	42 400
Komplettering av drivmedelsanläggning och utbyggnad av kommandocentral vid F 4	106 000
Avloppsreningsverk och komplettering av drivmedelsanläggning vid F 5	164 300
Utbyggnad av kommandocentral vid F 7	21 200

	Kronor
Rörliga skjutmål vid F 10	6 000
» » » F 15	6 000
» » » F 16	6 000
» » » F 17	6 000
Beredskapsbyggnad med brandstation, skjutbanor, reservkraftanläggning och vissa förråd m. m. vid F 18	587 400
Hangar vid F 21	180 200
Drivmedelsförråd vid CVM	40 300
Elektriskt ställverk och tillbyggnad av sprutmålningsverkstad vid CVV	350 000
Flygplanförråd vid CVA	201 400
Prisstegringstillägg	1 642 800
<u>Summa</u>	<u>3 460 000</u>

Inom flygvapnets delfond återstår därefter å de äldre anslagen reservationer om sammanlagt i runt tal 508 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen framhåller att detta belopp helt måste disponeras för genomförande av de åtgärder som avsetts vid medlens anvisande. Ämbetsverket föreslår därför fortsatt dispositionsrätt beträffande följande investeringsanslag, nämligen 1941/42 IV A 58. Vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv, 1942/43 IV A 31. Markförvärv för Skånska flygflottiljen m. m., 1944/45 IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar, 1947/48 IV A 28. Avlösning av torparrenden m. m. vid Jämtlands flygflottilj samt 1948/49 IV A 14. Anordnande av vissa drivmedelsförråd.

Vad slutligen beträffar anslaget 1945/46 IV B 1. Anordnande av bostäder, vilket ursprungligen ställts till försvarets bostadsanskaffningsnämnds förfogande, har fortifikationsförvaltningen anmält, att reservationen å anslaget, i runt tal 1 366 000 kronor, i sin helhet erfordras före utgången av år 1953 för slutförande av pågående arbeten med uppförande av bostäder vid Skaraborgs flygflottilj samt för arbeten vid vissa andra förband.

Sammanfattningsvis har fortifikationsförvaltningen framhållit att reservationerna å de till den år 1942 beslutade 5-årsplanen för försvarets utbyggnad hänförliga anslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m. förslå för bestridandet av beräknade kostnader, enligt prisläget den 1 oktober 1951, för att fullfölja pågående arbeten samt för sådana byggnadsobjekt som beräknas inom ramen för tillgängliga kvoter kunna igångsättas före utgången av år 1953. Beträffande övriga äldre anslag gäller att vissa erfordra förstärkning — tillsammans omkring 3 350 000 kronor — därest

motsvarande kostnader skall kunna bestridas, medan andra anslag till ett sammanlagt belopp av omkring 20 000 000 kronor beräknas icke kunna utnyttjas före utgången av år 1953, därest nuvarande begränsning av byggnadskvoten blir nödvändig även under detta kalenderår. Fortifikationsförvaltningen har ifrågasatt, om icke förenämnda förstärkning av vissa anslag skulle kunna verkställas genom att medel överföres från de anslag, som beräknas icke kunna helt utnyttjas. Genom en sådan åtgärd skulle berörda anslag komma att motsvara vad som beräknas erforderligt för genomförandet av aktuellt byggnadsprogram till och med år 1953 enligt prisläget den 1 oktober 1951.

Fortifikationsförvaltningen har vidare ifrågasatt, om icke en sammanslagning av reservationerna på samtliga äldre anslag, utom anslag för markförvärv, till ett gemensamt anslag under varje delfond — lämpligen anslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m. — skulle medgiva större möjligheter att anslagsmässigt balansera de olika företagen. För det speciella arbetsobjektet erforderligt belopp skulle därvid kunna utanordnas utan att därför det för det totala byggnadsprogrammet beräknade anslaget behövde kassamässigt överskridas. En hemställan från ämbetsverket om täckning av prisstegringskostnader kunde årligen framläggas i samband med sedvanliga anslagsäskanden och anslag kunde beviljas, innan kassamässigt överskridande av anslagen behövde ske. Vid en sådan sammanslagning av anslag kunde enligt fortifikationsförvaltningen även ifrågasättas, om icke möjlighet borde finnas att utnyttja odisponerad anslagsbehållning jämväl för annat angeläget byggnadsföretag än de i ämbetsverkets redogörelse angivna.

Försvarets fabriksstyrelse har slutligen i skrivelse den 8 februari 1952 hemställt om fortsatt disposition under budgetåret 1952/53 av — såvitt här är i fråga — följande investeringsanslag under försvarets fabriksfond.

1943/44.

VII 2. Anskaffning av maskiner och utrustning för vissa fabriker och anläggningar. Anslaget avser maskinanskaffningar m. m. för vissa fabriker m. m., som är under uppförande, och kan icke helt utnyttjas förrän ifrågasvarande fabriker och anläggningar färdigställts.

1944/45.

IV C 7. Vissa anläggningsarbeten och IV C 8. Anskaffning av viss maskinutrustning m. m. Anslagen är avsedda för vissa kapacitetsökningar m. m., som planeras skola utföras samtidigt med arbeten på nyssnämnda fabriker och anläggningar.

IV C 4. Markförvärv för centrala tvätt- och reparationsanstalter. Anslaget avses för inköp av tomt för en tvätt- och reparationsanstalt i Herrljunga.

1947/48.

IV B 4. Anskaffning av maskiner och annan utrustning för central beklädnadsverkstad. Anslaget avses att tagas i anspråk i samband med centrala beklädnadsverkstadens överflyttning till Karlskrona.

1948/49.

IV B 3. Vissa byggnadsarbeten vid centrala torpedverkstaden. Anslaget är avsett för utförande av planerade byggnadsarbeten vid torpedverkstaden.

Departementschefen.

Vid anmälan av anslagen under kapitalbudgeten i 1951 års statsverksproposition anförde föredragande departementschefen — med erinran om de betydande reservationer som förelåg på anslagen under försvarets fastighetsfond — att det måste anses i hög grad ovisst, huruvida de tidigare beslutade byggnadsarbeten, för vilka äldre anslagsmedel avsetts, i konkurrens med numera aktuella byggnadsobjekt kunde komma till utförande inom överskådlig tid. Departementschefen ifrågasatte om icke med hänsyn till under senare år beslutade organisationsförändringar och materielanskaffningar en revidering av det tidigare beslutade byggnadsprogrammet vore erforderlig. Enligt departementschefens mening borde därför en översyn snarast företagas rörande dessa spörsmål i syfte att utmönstra de byggnadsföretag som numera med hänsyn till önskemålen om byggnadsverksamhetens inriktning under de närmaste åren icke längre ägde samma aktualitet som vid den tidpunkt då för byggnadsföretagen avsedda anslag beviljats.

Vid anmälan av anslagen under kapitalbudgeten i årets statsverksproposition framhöll jag, att översyn av ifrågavarande äldre byggnadsprogram påginge inom fortifikationsförvaltningen och att jag hade för avsikt att, sedan resultatet av denna översyn framlagts, i proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av äldre reservationsanslag framlägga de förslag, vartill översynen kunde föranleda.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har det genom fortifikationsförvaltningens ifrågavarande översyn klarlagts, huru stor del av förefintliga reservationer under äldre investeringsanslag som beräknas kunna utnyttjas under innevarande och nästkommande kalenderår. Jag biträder i princip fortifikationsförvaltningens i anslutning härtill avgivna förslag och tillstyrker därför, att tillgängliga medel få tagas i anspråk för att bestrida kostnaderna enligt nuprisläget för redan färdigställda byggnadsföretag samt för i huvudsak de av fortifikationsförvaltningen angivna ännu icke påbörjade objekten. I syfte att förenkla anslagsredovisningen har förvaltningen ifrågasatt, om icke såsom erforderliga ansedda reservationer

på samtliga dessa äldre anslag, utom anslag för markförvärv, kunde sammanslås till ett gemensamt anslag under varje delfond. Enär ett genomförande av detta förslag i viss mån skulle försvåra överblicken över dessa anslag, anser jag mig icke kunna förorda detsamma. Ej heller anser jag mig kunna tillstyrka förslaget att, därest förstärkning av visst anslag erfordras, denna förstärkning åvägbringas genom att medel överföres från de anslag som beräknas icke kunna helt utnyttjas. Eventuellt erforderliga förstärkningsanslag torde få i vanlig ordning äskas av riksdagen. Jag föreslår därför, att de belopp på de olika anslagen, som beräknas icke skola utnyttjas före den 1 januari 1954, indrages såsom besparingar. På samma sätt torde böra ske med reservationerna på anslagen 1943/44 IV A 16 a. Modernisering av Stockholms örlogsvarv och IV A 16 b. Vissa byggnads- och anläggningsarbeten invid Karlskrona. Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att behållningarna på anslagen 1941/42 IV 5 b. Garagebyggnader för stridsvagnar och IV 5 d. Garagebyggnader m. m. överföres till det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget Förråd för armén.

Mot de av försvarets fabriksstyrelse framlagda förslagen om fortsatt dispositionsrätt har jag intet att erinra.

De investeringsanslag beträffande vilka riksdagens bemyndigande till fortsatt disposition under nästa budgetår bör inhämtas är, förutom de av försvarets fabriksstyrelse angivna, 1944/45 IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar under flygvapnets delfond samt 1945/46 IV A 8. Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente, 1947/48 IV A 4. Nytt garnisonssjukhus för Stockholms garnison, IV A 10. Modernisering av värmeanläggningar, IV A 13. Anordnande av skjutbanor m. m. och IV A 16. Flyttning av väg m. m. inom Utö skjutfält under arméns delfond. Beträffande det förstnämnda anslaget torde böra framhållas, att arbete pågår med planering av oljelagringsanläggningarna. Beträffande de övriga anslagen gäller att slutlig uppgörelse angående markförvärvet icke kan träffas, förrän vissa lantmåteriförrättningar avslutats, samt att byggnadsarbetena i fråga icke igångsatts, enär byggnadstillstånd icke erhållits.

Likaledes bör bemyndigande till fortsatt förfogande inhämtas beträffande det under fonden för förslag till statsverket för budgetåret 1947/48 anvisade investeringsanslaget VIII 1. Försvarsdepartementet: Rörelsekapital för marinverkstäderna, på vilket anslag beräknas vid budgetårets utgång kvarstå outnyttjade 2 200 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1952/53 förfoga över följande såsom kapitalinvesteringar i försvarets fonder respektive fonden för förslag till statsverket redovisade investeringsanslag, nämligen investerings-

anslagen 1945/46 IV A 8. Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente samt 1947/48 IV A 4. Nytt garnisonssjukhus för Stockholms garnison, IV A 10. Modernisering av värmeanläggningar, IV A 13. Anordnande av skjutbanor m. m. och IV A 16. Flyttning av väg m. m. inom Utö skjutfält under försvarets fastighetsfond, arméns delfond, 1944/45 IV A 15. Förvärv av mark för vissa oljelagringsanläggningar under försvarets fastighetsfond, flygvapnets delfond, 1943/44 VII 2. Anskaffning av maskiner och utrustning för vissa fabriker och anläggningar, 1944/45 IV C 4. Markförvärv för centrala tvätt- och reparationsanstalter, IV C 7. Vissa anläggningsarbeten, IV C 8. Anskaffning av viss maskinutrustning m. m., 1947/48 IV B 4. Anskaffning av maskiner och annan utrustning för central beklädnadsverkstad, samt 1948/49 IV B 3. Vissa byggnadsarbeten vid centrala torpedverkstaden under försvarets fabriksfond, ävensom 1947/48 VIII 1. Försvarsdepartementet: Rörelsekapital för marinverkstäderna under fonden för förlag till statsverket.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.

Bilaga.

Reservationer (outnyttjade belopp) den 30 juni 1951 under s. k. äldre anslag under försvarets fastighetsfond.

	Anslag	Outnyttjat belopp den 30/6 1951	Belopp, som be- räknas icke sko- la utnyttjas före 1/1 1954
<i>1940/41</i>			
Marinförvaltningens delfond:			
28 e	Ombyggnadsarbeten m. m. vid Stockholms örlogsstation	71 022: 74	71 022: 74
32 e	Förrådslokaler för artilleriammunition m. m.	8 727: 42	
<i>1941/42</i>			
Arméförvaltningens delfond:			
5 b	Garagebyggnader för stridsvagnar ..	360 651: 08	
5 d	Garagebyggnader m. m.	706 178: 14	
11	Nybyggnader för luftvärnsartilleriets beredskapsdivisioner i Sundsvall och Malmö m. m.	731 275: —	731 275: —
12	Ammunitionsförrådsbyggnader för armén	28 128: 35	
13 e	Ytterligare förrådsbyggnader m. m. för luftvärnsmateriel	525 138: 74	
15	Ordnande av vattenförsörjningen vid Västernorrlands regemente och vid Norrlands trängkår	95 269: 01	
19 a	Förvärv av mark för barackläger i Övre Norrland	583 476: 04	
21 g	Vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv	43 966: 16	
Flygförvaltningens delfond:			
58	Vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv	18 919: 08	
<i>1942/43</i>			
Arméförvaltningens delfond:			
11	Anläggnings- och utvidgningsarbeten för skjuthanor m. m.	4 219: 62	
16	Markförvärv för förläggning av Göteborgs luftvärnskår	55 052: 72	

	Anslag	Outnyttjat belopp den 30/6 1951	Belopp, som be- räknas icke sko- la utnyttjas före 1/1 1954
	Flygförvaltningens delfond:		
31	Markförvärv för Skånska flygflottil- jen m. m.	24 255: 65	
	<i>1943/44</i>		
	Arméförvaltningens delfond:		
10 f	Merkostnader för lagringsanläggning- ar för drivmedel	202 331: 57	
12	Mark för Skånska pansarregementet m. m.	21 594: 60	
13	Mark för skjutfält för Göta pansarliv- garde samt Södermanlands och Skara- borgs pansarregementen	24 597: 30	
14	Fältskjutningsterräng för Livgrenad- järregementet m. m.	24 039: 23	
	Marinförvaltningens delfond:		
16 a	Modernisering av Stockholms örlogs- varv	21 401: 86	21 401: 86
16 b	Vissa byggnads- och anläggningsarbe- ten invid Karlskrona	27 900: —	27 900: —
	<i>1944/45</i>		
	Arméförvaltningens delfond:		
A 2	Ordnande av arméns intendenturför- råds och första intendenturkompaniets förläggning å Järvafältet	3 281 507: 28	3 081: 000: —
6 a	Förvärv av mark för vissa oljelag- ringsanläggningar	20 000: —	
7 a	Nybyggnad för försvarets forsknings- anstalt	62 999: 04	
	Flygförvaltningens delfond:		
15	Förvärv av mark för vissa oljelag- ringsanläggningar	50 000: —	
	<i>1945/46</i>		
	Arméns delfond:		
A 4	Utvidgning av Södermanlands pansar- regementes övningsfält m. m.	42 102: 45	
7	Ordnande av Göta pansarlivgardes förläggning	50 101: 33	
8	Mark för övningsfält för Stockholms luftvärnsregemente	155 000: —	

	Anslag	Outnyttjat belopp den 30/6 1951	Belopp, som be- räknas icke sko- la utnyttjas före 1/1 1954
11	Avveckling av beredskapen	1 653 600: 98	1 593 100: —
B 1	Anordnande av bostäder	1 366 225: 69	
<i>1946/47</i>			
Arméns delfond:			
A 1	Vissa byggnadsarbeten m. m.	33 891 434: 95	
4	Nybyggnad för vissa militära institu- tioner i Stockholm	4 185 050: —	4 185 050: —
5	Merkostnader för vissa förråd för Svea livgarde m. fl. förband	60 882: 18	
7	Signalverkstad vid Signalregementet och arméns signalskola	167 600: —	167 600: —
7 a	Ordnande av tygkompaniernas för- läggningar	36 946: 90	
Marinens delfond:			
11	Vissa byggnadsarbeten m. m.	4 326 990: 48	
14	Depåförläggning för sjökartverket på Beckholmen	129 125: —	129 125: —
14 a	Iordningställande av vissa bergrums- anläggningar för förrådsändamål ...	472 490: 42	
Flygvapnets delfond:			
15	Vissa byggnadsarbeten m. m.	4 416 817: 34	
<i>1947/48</i>			
Arméns delfond:			
A 4	Nytt garnisonssjukhus för Stockholms garnison	2 960 148: 75	
5	Ordnande av Svea livgardes förlägg- ning å Järvafältet	2 960 266: 07	2 250 000: —
6	Ordnande av Stockholms luftvärnsre- gementes förläggning	3 874 296: 81	
7	Anordnande av vissa ammunitionsför- råd	1 220 683: 63	
7 a	Flyttning av vissa drivmedelscisterner på Gotland	23 351: 12	
9	Iståndsättning av matinrättningar ..	912 853: 90	564 725: —
10	Modernisering av värmeanläggningar	1 984 000: —	
11	Rationalisering av tygverkstäder	460 000: —	460 000: —
13	Anordnande av skjutbanor m. m.	262 900: —	
16	Flyttning av väg m. m. inom Utö skjutfält	175 000: —	

	Anslag	Outnyttjat belopp den 30/6 1951	Belopp, som be- räknas icke sko- la utnyttjas före 1/1 1954
	Marinens delfond:		
19	Rationalisering av värmeförsörjningen å Skeppsholmen	225 000: —	225 000: —
20	Anordnande av vissa förråd	1 151 423: 34	
22	Ventilationsanläggning i marinens äm- betsbyggnad å Ladugårdsgärde	58 508: 78	
	Flygvapnets delfond:		
28	Avlösning av torparrenden m. m. vid Jämtlands flygflottilj	70 760: 75	
	1948/49		
	Arméns delfond:		
A 3	Anordnande av vissa drivmedelsför- råd	384 686: 78	
3 a	Anordnande av centrala ammunitions- förråd m. m.	484 967: 90	
3 c	Ordande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förlägg- ningar å Järvafältet	8 448 211: 88	4 000 000: —
	Marinens delfond:		
A 9	Anordnande av vissa drivmedelsförråd	741 137: —	
10	Anordnande av artilleriammunitions- och torpedförråd	194 020: 16	
10 a	Vissa markförvärv i Stockholms södra skärgård	208 889: 67	
	Flygvapnets delfond:		
14	Anordnande av vissa drivmedelsförråd	344 285: 13	
	1949/50		
	Arméns delfond:		
A 7	Anordnande av lokaler för ackumula- torvård m. m.	169 700: —	
8	Ordande av Södra skånska infanteri- regementets förläggning i Ystad	113 962: 47	